

7/8409

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 1119

Konu : Yazılı Soru Önergesi

AGUSTOS 2009

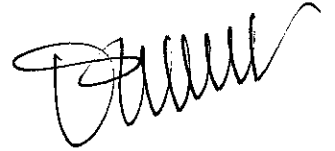
10632

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: T.B.M.M. Başkanlığının 17.06.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-14016 sayılı yazısı.

Hatay Milletvekili Sayın Süleyman Turan ÇİRKİN'in, tarafıma tevcih ettiği 7/8409 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, BOTAŞ Genel Müdürlüğünden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

EK-1 Önerge Cevabı (2 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :	Bilgi :
TBMM Bşk.	Başbakanlık

**HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN SÜLEYMAN TURAN ÇİRKİN'İN
YAZILI SORU'ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/8409)**

Sorular 1-5:

29.05.2009 tarihli Zaman Gazetesinde yer alan bir haberde aşağıdaki bilgilere yer verilmiştir:

"Gaz satışlarındaki düşüş, doğalgaz anlaşmalarındaki "al ya da öde" maddelerinin uygulanmasına neden oldu. İran, 2008'de taahhüt ettiği doğalgazı almayan BOTAŞ'a 848 milyon dolar fatura kesti. BOTAŞ da Uluslararası Tahkim'den doğan alacaklarını devreye sokarak ödemeyi yaptı. Fiyatlar ucuzlayıp tüketim artmazsa bu yıl da alınmayan gaz 1 milyar dolar civarında ödeme yapılacağı belirtiliyor. Enerji Bakanlığından bir kaynak, "Kasım zammının yapılmaması yönünde yazı yazıldı; ama dikkate alınmadı." diyerek, sonucun üzücü olduğunu söyledi.

Doğalgaz fiyatları, 1 Temmuz 2008'den itibaren Yüksek Planlama Kurulu (YPK) kararıyla aylık belirlenmeye başlandı. BOTAŞ, YPK kararı gereği aylık maliyetleri hesaplayarak sistemi uygulamaya koydu. Sürekli artan fiyatlar için Kasım'da zam yapılması gündeme geldi. Enerji Yönetimi, "satışlar düşer" diyerek zamma karşı çıktı. Buna karşın Hazine ve Maliye yönetimlerinin "YPK kararıdır, uygulanmalı" ısrarı üzerine Kasım'da fiyatlar yüzde 22-23 oranında artırıldı."

Öte yandan, NIGC ile BOTAŞ arasında Uluslararası Tahkim Mahkemesinde görülen dava ile ilgili olarak BOTAŞ, davanın kazanıldığını ve geriye dönük olarak İran tarafından yaklaşık 800 milyon dolar alacaklı çıkıldığı bilgisini verirken, davayla ilgili İran Büyükelçiliğı, "Tahkim süreci henüz sonuçlanmadı. Mahkemenin ilk aşaması bitti. İran, karara itiraz etti. Bu nedenle de süreç devam ediyor" açıklamasını yaptı

- Zaman Gazetesinde iddia edilen haber doğru mudur?
- BOTAŞ son 5 yıl içinde "Al ya da öde" durumu ile karşılaşmış mıdır? Kalmışsa karşılaşılan miktar ve ödenen bedel ne olmuştur?
- BOTAŞ'ın 2008 yılında yaptığı anlaşmalarda taahhüt ettiği halde almadığı gaz miktarı ve bedeli ne kadardır?
- BOTAŞ, 233 sayılı KHK'ye tabi midir? Eğer tabi ise, BOTAŞ'ın zarar etmesi durumunda Yönetim Kurulu Üyeleri, Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcıları hakkında cezai bir işlem yapılacak mıdır? T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın Kuruluş Kanununa göre BOTAŞ'ın bu zararı için ilgili Bakan'ın sorumluluğı doğmakta mıdır?
- NIGC ile BOTAŞ arasında devam eden tahkim davası sonuçlanmış mıdır? Sonuçlanmamışsa, Türkiye, İran'a "al ya da öde" faturasını hangi kaynaktan ödemiştir?

Cevaplar 1-5:

Doğalgaz satış fiyatını oluşturan unsurlardan biri olan güncel alım fiyatları uluslararası ham petrol ve petrol ürünü fiyatlarına endeksli formüllerle belirlenmekte ve bu çerçevede güncel alım fiyatları geçmiş 6-9 aylık ham petrol ve petrol ürünlerindeki fiyat artışı veya azalışı doğalgaz alım fiyatlarına gecikmeli olarak etki etmektedir. Doğalgaz ithalat fiyatları ve döviz kurundaki artışlar 2008 yılında doğalgaz satış fiyatlarında artışa neden olmuştur. Petrol ve petrol ürünü fiyatlarında 2008' in son çeyreğinde yaşanan düşüş trendi doğalgaz ithalat fiyatlarında 2009 yılının ilk çeyrek döneminde etkisini göstermiştir.

BOTAŞ Genel Müdürlüğü ve diğer Enerji KİT'lerinde 14.02.2008 tarih ve 2008/T-5 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile, 01.07.2008 tarihinden itibaren Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizmasına geçilmiştir. BOTAŞ Genel Müdürlüğü bu tarihten itibaren satış fiyatlarını söz konusu Karar uyarınca belirlemekte ve uygulamaktadır. Nitekim bu Karar uyarınca BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından 01.02.2009 tarihinden geçerli olmak üzere konutlarda %17, sanayide %18 oranında indirim ve yine 01.05.2009 tarihinden geçerli olmak üzere konutlarda %25, sanayide ise %26 oranında ikinci kez indirim yapılmıştır.

BOTAŞ Genel Müdürlüğünün taraf olduğu Doğal Gaz Alım Satım Anlaşmaları 20-25 yıllık uzun dönemli, uluslararası ilişkiler açısından ekonomik ve siyasi etkileri olan ticari akitlerdir. Bu anlaşmaların hükümleri ticari gizlilik içermekte ve içeriğinin açıklanması da sözleşmeye aykırılık teşkil etmektedir. Bu durum gerektiğinde sözleşmenin feshi veya bu nedenle doğan zararın giderimi gibi yaptırımlara yol açabilecektir. Diğer taraftan, 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 4 üncü Maddesinde; "Ticari gizliliği olan bilgiler Kurum hariç üçüncü taraflara açıklanamaz." ve 7 nci maddesinde; "Doğalgaz piyasasında faaliyet gösteren taraflar ticari yönden hassas bilgi ve belgeleri gizli tutmakla yükümlüdür." hükümleri yer almaktadır.

İran'ın NIGC firmasına karşı Swiss Committee of the International Chamber of Commerce (ICC) nezdinde yürütülen tahkim süreci BOTAŞ Genel Müdürlüğü lehine sonuçlanmış ve Fiyat Formülü revize edilmiştir.